

Bureau regeringscommissaris Informatiehuishouding

memo

Algemeen beeld VWS volwassenheidsmeting
informatiehuishouding 2022 (1-meting) i.h.k.v. het
Programma Open op Orde VWS

Programma Open op Orde VWS

Bezoekadres:

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

■■■■■■■■■■
■■■■■■■■■■
Versterking
Informatiebeheer en
Transparantie
■■■■■■■■■■
■■■■■■■■■■

In vervolg op het vastgestelde *Actieplan verbetering informatiehuishouding VWS 2022*¹ (i.h.k.v programma Open op Orde) heeft een jaarlijkse volwassenheidsmeting op de informatiehuishouding in 2022 (1-meting) plaatsgevonden. De resultaten van de 1-meting zijn beknopt in kaart gebracht in de bijlage (Excel-overzicht). Deze nota geeft het algemene beeld, samengevat, weer.

Datum

30 november 2022

Bijlage

1 (Volwassenheidsmeting
IHH 2022_VWS_Concern_
Kern_Diensten_ZBO - Excel)

Aantal pagina's

5

Op basis van de in 2021 uitgevoerde nulmeting langs de vier actielijnen was het volwassenheidsniveau van de organisatie op het terrein van de informatiehuishouding vastgesteld. Met de uitvoering van de 1-meting wordt de ontwikkeling van de informatiehuishouding van de organisatie langs de vier actielijnen zichtbaar.

Het Bureau regeringscommissaris Informatiehuishouding wordt gevraagd kennis te nemen van het algemene beeld uit de 1-metingen; de Excel-bijlage bij dit memo met:

- de 1-meting Kerndepartement en 7 kleine concernonderdelen,
- de 1-metingen van de overige diensten.

De 1-metingen van het NZa en ZonMw waren niet ter beschikking bij het opstellen van dit memo. De 1-meting van het CAK is beperkt en toegespitst op het besluitvormingsproces.

Het algemene beeld 'Volwassenheidsmeting informatiehuishouding VWS 2022_1-meting'

De 1-meting volgt de vier actielijnen uit het generieke actieplan Open op Orde:

1. Professionals: de informatieprofessional en de medewerker.
2. Volume en de aard van informatie: mate van overzicht en duurzaam beheer van alle typen informatie, inclusief nieuwe media.
3. Informatiesystemen: de duurzame toegankelijkheid van informatie die wordt beheerd binnen de huidige I-systemen.
4. Bestuur en naleving: mate sturing op informatiehuishouding en prioritering voor ambtelijke/politieke leiding.

¹ Actieplan verbetering informatiehuishouding VWS 2022: VWS Open en op orde 2021-2026, versie 1.0, d.d. 1 februari 2022

Vooraf

De uitslag van de 1-meting is kritisch over de informatiehuishouding van VWS. Dit heeft te maken met het karakter van deze volwassenheidsmeting: de 1-meting zoekt naar de deficiënties en vraagt niet naar oorzaken of verbeterplannen.

Programma Open op Orde VWS

Datum
30 november 2022

Algemeen beeld

De digitale informatieverzameling binnen VWS is voor een groot niet duurzaam onder beheer gebracht en voldoet daarmee niet aan de Archiefwet. Hierdoor is de informatie verminderd vindbaar en minder betrouwbaar. Primaire processen en de informatiehuishouding zijn nog onvoldoende aan elkaar gekoppeld. Met name de informatiestromen binnen belangrijke besluitvormingsprocessen en binnen de processen van de politieke en ambtelijke leiding goed zijn ingericht. Door het ontbreken van de koppeling met primaire processen gaat echter de context van veel informatie hiermee verloren, hetgeen gevolgen heeft voor de betrouwbaarheid en voor de mate waarin VWS verantwoording kan afleggen.

Het proces van actieve openbaarmaking is geïmplementeerd en wordt gemonitord. Aantal acties in gang gezet om volwassenheid te verhogen. Pas op het moment dat deze gerealiseerd of afgerond zijn werkt dat door in de 'score'.

Hieronder een overzicht van het gemiddelde volwassenheidsniveau per actielijn.

Actielijn	2021 Volwassenheid gemiddelde hoofdoel / actielijn	2022 Volwassenheid gemiddelde hoofdoel / actielijn
Hoofddoel	1,80	2,00
Professionals	1,48	1,75
Volume en aard van informatie	1,40	1,64
Informatiesystemen	1,79	1,97
Bestuur en naleving	2,12	2,38
Gemiddelde	1,72	1,95

Over het algemeen ligt het volwassenheidsniveau van de informatiehuishouding bij kleinere concernonderdelen hoger dan de grote concernonderdelen. Door hun omvang en hun beperkte informatieverzamelingen is er beter zicht op de informatiestromen, waardoor in het dagelijks werk de terugvindbaarheid van informatie makkelijker is. De duurzame toegankelijkheid op langere termijn is nog niet optimaal.

Hieronder een overzicht van het gemiddelde volwassenheidsniveau per concernonderdeel.

Actielijn	2021 Volwassenheid gemiddelde ALGEMEEN	2022 Volwassenheid gemiddelde ALGEMEEN
Hoofddoel	1,80	2,00
Professionals	1,48	1,75
Volume en aard van informatie	1,40	1,64
Informatiesystemen	1,79	1,97
Bestuur en naleving	2,12	2,38
Gemiddelde	1,72	1,95

Hieronder volgt een korte beschrijving van de verschillende actielijnen binnen het Programma Open op Orde VWS.

Actielijn 1: Professionals (Informatiebeheer)

Gemiddelde volwassenheidsniveau: **1,75** (1,48 in 2021)

Er zijn nog steeds onvoldoende informatieprofessionals in de organisatie om gewenste ondersteuning te bieden. Intussen wordt er meer aandacht besteed aan het werven van informatieprofessionals. De informatieprofessionals die er zijn, zijn wel deskundig.

Naast bij indiensttreding wordt er meer aandacht besteed om ambtenaren en andere medewerkers te informeren over de omgang met informatie. Beschikbare opleidingsmateriaal van o.a. het Leerhuis Informatiehuishouding wordt geraadpleegd bij de planning voor en uitvoering van het opleiden van de ambtenaren en andere medewerkers. Hiervoor is nog geen koppeling aan de HRM-cyclus. De organisatie handelt gestaag naar de richtlijnen van de informatiehuishouding.

Kleinere concernonderdelen maken gebruik van de expertise van VWS Kern en hanteren eigen instructies. De meeste van deze concernonderdelen kennen geen aparte functie voor een informatieprofessional. De meeste van deze kleinere concernonderdelen hebben meerdere korte termijn verbeteracties o.b.v. de verbeterplannen in gang gezet of afgerond.

Een aantal concernonderdelen met een eigen archiefverantwoordelijkheid geeft aan bezig te zijn met activiteiten op het gebied van personeelsbeleid en opleiding.

Actielijn 2: Volume en aard van informatie

Gemiddelde volwassenheidsniveau: **1,64** (1,40 in 2021)

Hoewel de informatiehuishouding nog versnipperd is en er nog geen volledig beeld is van welke informatie waar aanwezig is, is de organisatie zich van bewust of bezig met activiteiten om informatie in de organisatie inzichtelijk te maken bijv. middels het opstellen van een informatiebeheerplan. Daarnaast beschikt VWS over document management systemen (DMS), maar niet over een record management applicatie (RMA)² waardoor de informatie onvoldoende duurzaam bewaard kan worden en geen wettelijk verplichte vernietiging kan plaatsvinden.

² Een recordmanagementapplicatie (RMA) waarborgt de archieffunctionaliteit m.n. de authenticiteit, betrouwbaarheid, integriteit en de toegankelijkheid gedurende de volledige levensduur van de informatie.

Door VWS Kern wordt in een gezamenlijk verband met enkele andere departementen activiteiten ondernomen voor het verkennen van een marktaanbod van een vernieuwde document management systeem met een record management applicatie. Ook wordt gewerkt aan het actualiseren van de VWS generieke selectielijst om vast te stellen welke informatie wanneer vernietigd kan worden of permanent naar het Nationaal Archief overgebracht dient te worden. De archivering van chatberichten en e-mailberichten verloopt moeizaam vanwege de grote hoeveelheid aan informatie en ontbrekende technische voorzieningen voor duurzame toegankelijkheid, waardoor veel werk handmatig nodig is bij bijvoorbeeld Woo-verzoeken. De veiligstelling van informatie wordt over het algemeen geborgd via back-ups. Er wordt meer aandacht besteed aan het beschrijven en naleven van informatiemanagementprocessen en -procedures. Het onderzoek naar een Wob-tooling is afgerond en inmiddels is deze tool bij Kern (regulier en directie NC19) ingezet. De implementatie van archivering van websites is nagenoeg afgerond.

Programma Open op Orde VWS

Datum
30 november 2022

De zeven kleinere concernonderdelen wijken bij deze actielijn niet significant af van VWS Kern. Bij andere concernonderdelen is niet altijd een selectielijst beschikbaar waardoor het onduidelijk is welke informatie hoelang wettelijk bewaard moet blijven. Daar waar wel selectielijsten beschikbaar zijn, zijn of worden deze geactualiseerd. Hierbij wordt er ook rekening gehouden om selectielijsten meer volgens proces i.p.v. ad hoc toe te passen om het risico op het onbedoeld vernietigen van informatie te voorkomen. Het RIVM en ZiNL hebben wel een RMA beschikbaar, maar niet alle informatie wordt hierin opgeslagen waardoor informatie lastig kan worden overgebracht naar het Nationaal Archief of worden vernietigd.

Actielijn 3: Informatiesystemen

Gemiddelde volwassenheidsniveau: **1,97** (1,79 in 2021)

Bij een aantal concernonderdelen is de Enterprise-architectuur beschreven. Het IT-landschap is echter nog onvoldoende conform een Enterprise-architectuur ingericht en de realisatie van interoperabiliteit tussen systemen verdient meer aandacht. Bij de inrichting van nieuwe systemen is er meer bewustzijn voor het toepassen van 'Archiving by design' en worden rijksstandaarden meegenomen. Bij enkele kleinere concernonderdelen zijn IV-vernieuwingstrajecten gestart, waarbij verbeteringen konden worden doorgevoerd. Binnen Kern is een Enterprise-architectuur opgesteld en beschreven. Naast het IGJ en het kerndepartement zijn er andere concernonderdelen die ook 'Archiving by design' meenemen in het proces van systeemontwikkeling van bestaande systemen en bij de aanschaf van nieuwe systemen. Het RIVM heeft als enig concernonderdeel voor de bestaande systemen een actie in gang gezet om dit via verbeterplannen op te pakken.

Actielijn 4: Bestuur en naleving

Gemiddelde volwassenheidsniveau: **2,38** (2,12 in 2021)

De bewustwording van het belang van de informatiehuishouding bij de ambtelijke en politieke leiding zet zich gestaag door hoofdzakelijk door COVID-19 crisis en de onderwerpen Hotspot en Parlementaire Enquête. De governance t.a.v. informatiehuishouding is een aandachtspunt dat vaker binnen het management wordt besproken om de verantwoordelijkheden over informatiehuishouding helder te krijgen. Er is een beweging dat zwakke plekken in de informatiehuishouding in kaart worden gebracht en planmatig met/door het management worden besproken. Informatiehuishouding is in de P&C-cyclus van VWS ingebed door het opnemen als regulier onderdeel in jaarplannen en voortgangsrapportage van de concernonderdelen. Indien daar aanleiding toe is, wordt dit besproken in het bestuurlijk overleg.

